Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 13 marca 1935 r. 1245.

Treść numeru:

---ooo---

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Germanja" o "planach Polski nad Bałtykiem". "Rytas" Nr.56 z dn. 9.III.35 r. donosi, iż "Germanja" zamieszcza artykuł swego warszawskiego korespondenta p.t. "Polskie plany nad Bałtykiem", w którym wskazuje na dążenie Polski do stworzenia wraz z państwami bałtyckiemi wielkiego bloku wschodnio-europejskiego. "Germanja" jednak uważa, iż Polska utraciła już swój prestige nad Bałtykiem, a opinja społeczna Łotwy i Estonji nie darzy już zaufaniem Polski. Ma się wrażenie, pisze "Germanja", iż interesy Polski i państw bałtyckich mało posiadają wspólnego. Tłumacząc to ustosunkowanie się państw bałtyckich względem Polski, pismo wyraża zdanie, iż jest ono wynikiem paktu polsko-niemieckiego oraz stosunku Polski względem paktu wschodniego.-

Kronika.

"Diena" o zacieśnianiu się współpracy bałtyckiej. "Diena" Nr.10 z dn.10.III.35 r. stwierdza, iż współpraca bałtycka we wszystkich dziedzinach życia coraz bardziej się zacieśnia. W najbliższym czasie dokonana zostanie unifikacja ustawodawstwa bałtyckiego w sprawie obrony krajowej i opieki społecznej. Zamierzone jest również uzgodnienie poczynań delegacyj litewskiej, łotewskiej i estońskiej na czerwcowej konferencji międzynarodowego biura pracy przy Lidze Narodów. Delegacje trzech państw bałtyckich będą zabiegały o uzyskanie stałych miejsc we wszystkich komisjach międzynarodowego biura pracy. W tym celu przybył na naradę do Kowna delegat łotewskiego Ministerstwa Dobrobytu p.Serżans.-

Dokoła zamierzonej noty Litwy do Ligi Narodów w sprawie poczynań niemieckich. "Dzień Polski" Nr.10 z dn.11.III.35 r. komunikuje, iż według doniesień Ag.Hawasa z Kowna, litewskie Ministerstwo Spraw Zagr. przystąpiło do zbadania materjałów, dotyczących pewnych posunięć rządu niemieckiego w stosunku do Litwy, a w szczególności wypowiedzenia traktatu handlowego, zakazu małego handlu granicznego, zmniejszenia do 5 mk. sumy dozwolonej przy przejeździe z Niemiec do Litwy, zakazu tranzytu drobiu litewskiego, odmowy wiz tranzytowych dla obywateli litewskich, przygotowań wojskowych w Prusach Wschodnich i t.p. Litewskie M-stwo Spraw Zagr. przystąpiło do zbadania tych spraw w celu odwołania się do Ligi Narodów z prośbą o interwencję w myśl przepisów artykułu 11 paktu Ligi. Jak wiadomo art.11 uprawnia każdego członka Ligi do zwrócenia uwagi Rady lub Zgromadzenia na wszelką okoliczność, mogącą zakłócić spokój między państwami.-

"Volksbund" przeciwko wysokiemu wymiarowi kary w sprawie Neumanna i Sassa. Prasa kowieńska z dn.11.III.35 r. z Berlina donosi, że kierownictwo "Volksbund für Auslands Deutschtum" rozpoczęło ostrą kampanję antylitewską w związku z domaganiem się przez prokuratora wysokiego wymiaru kary dla Neumanna, Sassa i innych oskarżonych w procesie kłajpedzkim. "Volksbund" wydał specjalną odezwę, w której wskazuje na wierność Niemców wobec braci kłajpedzkich i wyraża przypuszczenie, że sąd litewski odrzuci żądanie prokuratorów.-

Dokoła rozszerzenia litewsko-sowieckich stosunków handlowych. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż w związku z litewsko-sowieckiemi rokowaniami w sprawie rozszerzenia stosunków handlowych w najbliższych dniach mają przybyć do Kowna przedstawiciele sowieckich instytucyj handlowych i gospodarczych celem zapoznania się na miejscu z rynkiem litewskim i prowadzenia dalszych rokowań w sprawie zwiększenia zakupów produktów rolniczych w Litwie. Delegaci sowieccy mają zamiar zwiedzić także Kłajpedę, Szawle i inne miasta prowincjonalne Litwy.-

Narady litewsko-łotewskie w sprawie tranzytu drzewa sowieckiego. Prasa kowieńska z dn.11.III.35 r. donosi, iż w dn.9 b.m. udał się do Łotwy przedstawiciel litewskiego zarządu kolejowego celem podjęcia pertraktacyj z przedstawicielami kolei łotewskich w sprawie uregulowania tranzytu drzewa sowieckiego przez Łotwę do portu kłajpedzkiego. Projektowane jest przyśpieszenie ruchu pociągów, przewożących drzewo do Kłajpedy.-

U m o w a o e m i g r a c j i s e z o n o w e j d o Ł o t w y. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż M-stwo Spraw Wewn. zawarło umowę z łotewskiem towarzystwem rolniczem w sprawie zatrudnienia litewskich robotników sezonowych w Łotwie. W myśl umowy Łotwa najmie 14.000 robotników litewskich, w tem 8.000 kobiet na przeciąg niemniej niż 7 miesięcy z uposażeniem 30 łatów miesięcznie dla robotnika i 18 łatów dla robotnicy z pełnem utrzymaniem, przyczem robotnikom litewskim przysługiwać będzie prawo wywiezienia z Łotwy pieniędzy zarobionych.-

R o k o w a n i a h a n d l o w e z B e l g j ą. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż wkrótce mają być podjęte litewsko-belgijskie rokowania w sprawie wymiany towarów. Litwa zamierza zakupić w Belgji szyny kolejowe,wzamian za co Belgja zakupi w Litwie materjały leśne.-

W y c i e c z k a Ż y d ó w k o w i e ń s k i c h d o W i l n a. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż dn.7.III.35 r. przybyła do Wilna wycieczka Żydów kowieńskich, która zabawi w Wilnie kilka dni.-

P r z y j a z d p o s ł a W i l e j s z y s a d o K o w n a. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż poseł litewski w Łotwie Wilejszys przybył na kilka dni do Kowna.-

P r o j e k t p r z y j a z d u d z i e n n i k a r z a a m e r y k a ń s k i e g o K n i c k e r b o c k e r a d o P o l s k i. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż bawiący obecnie w Litwie dziennikarz amerykański Knickerbocker udał się z Kowna do Kłajpedy, skąd zamierza pojechać do Polski.-

D r u g i k o n g r e s b i b l j o t e k a r z y b a ł t y c k i c h. "Liet.Aidas" Nr.57 z dn.11.III.35 r. donosi, iż w sierpniu r.b./w Tartu/w Dorpacie odbędzie się drugi kongres bibljotekarzy bałtyckich. Pierwszy kongres odbył się jesienią 1930 r. w Rydze. W tym samym czasie Estonja obchodzić będzie 400-ą rocznicę powstania książki estońskiej.-

D o k o ł a k s i ą ż k i p o ś w i ę c o n e j d z i a ł a l n o ś c i p i s a r z a d u ń s k i e g o A g o M e y e r B e n e d i k t s e n a. "Liet.Aidas" Nr.57 z dn.11.III.35 r. donosi, iż żona zmarłego pisarza duńskiego Ago Mayer Benediktsen wydała książkę,poświęconą działalności swego małżonka. Książka m.in. zawiera obszerne materjały dotyczące Litwy.-

D o k o ł a l i t e w s k o - f r a n c u s k i c h s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h. "Diena" Nr.10 z dn.10.III.35 r. donosi, iż wkrótce zawarte zostanie z Francją porozumienie, skutkiem którego Francja zakupi w Litwie znaczną ilość produktów gospodarczych. Spodziewane jest także rozszerzenie francuskich kontyngentów importowych dla litewskich produktów rolnych.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

S p r a w a n a z w i s k i n a r o d o w o ś c i w p r o j e k c i e n o w e j u s t a w y. "Diena" Nr.10 z dn.10.III.35 r. dowiaduje się, iż M-stwo Spraw Wewn. opracowało już projekt ustawy o nazwiskach, który zostanie wkrótce przekazany Gabinetowi Ministrów. Na ukończeniu jest również praca nad ułożeniem słownika nazwisk. Projekt ustawy o nazwiskach przewiduje zlitewszczenie wynarodowionych nazwisk litewskich oraz zmianę i skorygowanie nazwisk wypaczonych i źle brzmiących. Dotychczas podania o zmianę nazwisk rozpatrywał Gabinet Ministrów. Na przyszłość zezwolenia na zmianę nazwiska będzie wydawał minister Spraw Wewnętrznych. Ministrowi Spraw Wewn. przysługiwać będzie również prawo nadawania nazwisk wcale nieposiadającym nazwisk, jak np. podrzutkom. Prawdopodobnie nowe paszporty wydane zostaną dopiero po ogłoszeniu ustawy o nazwiskach. Podnoszony jest projekt, by osoby, które zaprzeczają swemu litewskiemu pochodzeniu i zaliczają siebie do innej narodowości,musiały dowieść swego faktycznego pochodzenia. Projekt ustawy o nazwiskach, z wyjątkiem części normującej zmianę nazwisk,nie dotyczy obywateli narodowości żydowskiej.-

P r o p o z y c j a 100-m i l j o n o w e j p o ż y c z k i f r a n c u s k i e j. "Diena" Nr.10 z dn.10.III.35 r. donosi, iż ogłoszenie 18-miljonowej pożyczki wewnętrznej w Litwie wzbudziło zainteresowanie finansistów francuskich, którzy wyrazili chęć udz udzielenia Litwie długoterminowej pożyczki na bardzo dogodnych warunkach w wysokości 100 milj.franków /40 milj.lt./. Pismo jednak dowiaduje się, iż propozycja tej pożyczki zostanie prawdopodobnie odrzucona.-

P r e l i m i n a r z b u d ż e t o w y L i t w y n a r o k 1 9 3 5 w G a b i n e c i e M i n i s t r ó w. "Dzień Polski" Nr.10 z dn.11.III.35 r. donosi, iż Gabinet Ministrów przystąpił do rozpatrywania budżetu państwa na rok 1935.-

D o k o ł a s p r a w y P i r a g i u s a. Prasa kowieńska z dn.11.III.35 r. donosi, iż prokuratura Sądu Wojskowego przekazała sprawę Piragiusa prokuratorowi kowieńskiego Sądu Okręgowego w celu przekazania jej sędziemu śledczemu. Dotąd nie zostało ustalone, czy sprawa rozpatrywana będzie przez Izbę Apelacyjną, czy też przez Sąd Wojskowy.-

N o w a r e d a k c j a u s t a w y o o b y w a t e l s t w i e. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż litewska Rada Stanu ponownie redaguje projekt ustawy o obywatelstwie. Wprowadziła ona do niej szereg poprawek. W końcu marca r.b. projekt ustawy zostanie przedłożony Gabinetowi Ministrów w celu zatwierdzenia.-

P r o j e k t u t w o r z e n i a r a d y r a d j o w e j. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż dn.8.III odbyła się w Kownie narada międzyministerjalna w sprawie rozgłośni kowieńskiej. Projektowane jest utworzenie "rady radjowej", w skład której wejdą przedstawiciele M-stwa Komunikacji i Oświaty. Rada ta będzie podległa ministrowi Komunikacji i będzie kierowała rozgłośnią kowieńską.-

D o k o ł a s p r a w y W. S i d z i k a u s k a s a. "Diena" Nr.10 z dn.10.III.35 r. donosi, iż Izba Apelacyjna wyznaczyła sprawę Wacława Sidzikauskasa na dzień 15 kwietnia. Jako jedyny świadek zawezwany został dr.Zaunius. Jak wiadomo,Sąd Apelacyjny skazał Sidzikauskasa na 6 mies. zwykłego więzienia z warunkowem zawieszeniem. Ponieważ jednak w tym wypadku warunkowego zawieszenia zastosować nie będzie można, przeto Izba Apelacyjna zmuszona będzie Sidzikauskasa uniewinnić, albo osadzić w więzieniu.-

D y m i s j a b u r m i s t r z a B i r ż. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. komunikuje, iż burmistrz miasta Birże Wagneris złożył dymisję, która została przyjęta.-

P r o j e k t n o w e g o w y d a w n i c t w a, p o ś w i ę c o n e g o s p r a w o m e k o n o m i c z n y m. "Liet. Žinios" Nr.57 z dn.11.III.35 r. donosi, iż Związek Ekonomistów zamierza rozpocząć wydawanie pisma p.t. "Ekonomika". Pierwszy numer tego pisma ukaże się w kwietniu r.b. Pismo będzie wydawane co trzy miesiące. Na stanowisko redaktora powołany zostanie prof.A.Rimka.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

O s k a r ż e n i e w s p r a w i e w y w r o t o w c ó w k ł a j p e d z k i c h. Prasa kowieńska z dn.9.III.35 r. donosi, iż dn.8.III.35 r. w procesie kłajpedzkim, toczącym się przed Sądem Wojennym w Kownie,oskarżyciele publiczni zakończyli swe przemówienia. Oskarżenie głosi, iż partje C.S.A. i "Sovog" dążyły w porozumieniu z czynnikami niemieckiemi do oderwania zapomocą zbrojnego powstania Kraju Kłajpedzkiego od Litwy i przyłączenia go do Niemiec, że w tym celu były organizowane tajne zebrania, wygłaszane podburzające przemówienia i tworzone formacje o charakterze wojskowym, które otrzymywały ćwiczonych w Niemczech instruktorów, były zaopatrywane w broń i odbywały ćwiczenia wojskowe. Oskarżyciele publiczni żądają dla podsądnych następującego wymiaru kary: dla Neumanna i wszystkich dowódców okręgów - Bertulejta, Rademachera, Brokopha, Kwauki, Regiela, Haatzka, Graua i Scheschewitza - po 15 lat ciężkiego więzienia, dla Sassa i Roppa po 12 lat ciężkiego więzienia, dla oskarżonych o zamordowanie Jesuttisa - Prysa, Wanagata, Bolla, Gotschalka i Lepy - kary śmierci przez rozstrzelanie, zaś dla Jakstasa dożywotniego więzienia. Dla sprawców zamachu na Loopsa,Wallatów - dożywotniego więzienia i dla innych oskarżonych od 6 do 15 lat ciężkiego więzienia.-